

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.9. Principes qui ministros suos efficiunt malos, solemniter infernum intrant, sicut Assur: studere debent vt boni sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

XI. Quid sit habitare in medio ciuitatis. nus exponat virum aliquem primarium in vrbe locum obtinere, solet dicere: quod in medio eius locum possideat. Sic illa sanctissima Suanamis Elisei percontanti, num in aliquo posset illi gratificari apud Regem, iudices vel optimates. *Quid vi faciam tibi Numquid habes negotium, & vs vs loquar Regi, sine Principis iulua?* Respondit: *In medio populi mei habito.* Quale hoc responsum? Quomodo conuenit interrogationi? Numquid mea indiges opera? *In medio populi mei habitas.* d. Non indigeo: erat enim mulier sic in vrbe dignitate primaria, vt eam omnes suspicerent & venerarentur. Quando Abraham hitellu obulit Deo supplicem, quem sibi presentem habebat in persona tuam illorum Angelorum, vt Sodoma pacere non graualetur: respondit illi Deus: quod si quinquaginta forent in illa iusti, vel triginta vel viginti vel decem: idque in medio ciuitatis: *Iusti in medio ciuitatis.* Illi patere, quid hoc est in medio ciuitatis? iustos si inueniret sanctiores, eminentiores, meritis preclariotes, omnium oculis expositos: nouerat enim Dominus, quantum conducant tales ad integritatem Reipublice reformationem, iam illa licet moribus sit vitaque corruptissima: ex eo quod dicit Salomon: *Probatu virtus corripit insipientem.*

Gen. 16. 26. Sap. 1. 3.

Hoc concesso quid significat potentiores in medio inferni fore collocandos? Loca possidebunt potentiora, & omnium oculis sedes expositas, atque tartareas inter mansiones eminentiores: ingressus enim eo quispiam, ilico robustos illos conspiciet & ab alijs facile discernet; Ille talis est, ille Princeps iste, & iste Titularis ille. O potentissimi, hac verba pertimescite: *Potentissimi robustorum in medio inferni,* & vt ait D. Chrysolostomus de alijs illa vestris inscribere lectulis, cubiculis, parietibus, vestrorum palatiorum portis, mensis, cistis, recreationibus, diueticulis, & voluptatibus. O si quocumque tuam vis autoritatem & potestatem fumere ius instrumentum lasciujs, impudicitijs, vel tyrannicis oppressionibus, vel vindictae passionibus vocem hanc intelligeres: *Potentissimi robustorum in medio inferni.* Vnam cruciatu illos attendes, flammam illas igneas, daemones illos, illos serpentes, & quod omnia superexcedit, penam illam damni diuinae visionis carentiam: & hanc quidem omnia in omnem duratura aeternitatem. Si cruciatu infirmi damna extra omnem comparationem excedant eos quos passi sunt omnes Martyres simul collati, imo etiam, illos omnes maxime terribiles, quos: Christus in

passione sua petulit: quid dicendum de grauissimis inferni cruciatibus? Sic loquamur communitate, non tamen idcirco multi plebei, & viliori ibi supplicij non sunt puniendi atrocioribus, cum saepe grauissima committant scelera: quae si non mandent executioni, defectu potestatis, illa tamen iuria sua & rullica voluntatis optant iniquitate: sed haec dicantur, quo potentiores tam ineffabilem timore poeatum a malis recedant. An illis vos o Principes, Domini, potentes & mundi diuites desideratis ereptos, magnaue in caelo gloria sublimis? veltram potentiam, veltram nobilitatem vestraeque ventite diuitias, vt Deo seruatis tanto perfectius, hospitali iuccuratis tanto copiosius, viduam pauperem defendatis tanto seruentius, pupillum protegatis tanto securius, & effectis tanto efficacius comprimitis libertatem.

§. 9. Principes qui ministros suos efficiunt malos, solemniter infernum intrant, sicut Assur: Budece debent vt boni sint.

Miserunt Principes & Pharesai ministros, vt vt apprehenderent Iesum. Aliam insuper committunt hi Principes non vulgarem malitiam, uniuersum suo scelere ministros suos inuoluunt, & seruos eodem inquinant flagitio, efficiendo, vt ipsi iidem irretiant iniquitatibus. Vah facinorosis homines! An ergo vobis non sufficeret, in Christum vos esse peruersos, vt iam diabolus vos arripat sibi praedam, sed vltimos ad laboratis vt peccato vestro operentur, & eandem culpae consortes sint & famuli, quatenus in inferno pari vobis poena torqueantur? Aduerte hic defectum inter alios, quo Principes & potentiores grauiter diuinam offendunt maiestatem quod illis non sufficiat propria maiestas, luxuria, lasciuia, insolentia, tyrannis, sed insuper & iidem iusticiam seruos suos, & familiares, & aliquando illos amplius, quos amant seruentius, quibus securus confidunt, & quibus videntur esse benigniores. Primae notae nobilitatem adhaerens, vt tibi tergun custodiat, quo tanto possis securus intrare, & domum temerare alienam, & pedissequo prauario praecipis, vt nuntia & scetulas contractibus tuis transferat infernalis: & puella, quam pluis facis, operam impendis, quatenus te committet quo tu melius nois: famulo subijctoris ingenij committis vlturae contractum & furtum boorum pauperis: ini quorum creas illum actorem contractum. Hec forte.

I. Principes suos seruos reduunt malos.

fortem dolentiam. ut non sufficiat quod tu peruersus sis & subdolos, & velis te diabolus ad tartara rapiat, sed insuper & eum perdere conaris, quem luctari debueras.

In 1. 32. Ezech. 1. 5.

II. Ingressus Regum Assyriorum & Aegyptiorum in infernum.

Obscurum valde est cap. 31. Vatis Ezechielis: Porro certum est (inquit D. Hieron.) quod loquatur & totum reducatur ad hoc, vt explicet duorum potentissimorum Monarcharum Chaldaeorum condemnationem quos dicit Assur, & Regem Aegypti Pharaonem; & amborum describit ingressum in infernum: primo Regis Assur depingit ingressum, deinde Regis Aegypti, Propheta Domine. Iubeo vt Regem accedas Aegypti Pharaonem, & suam illi declares perditionem, & casum suum intimes miserandum: potissimum autem solemnem describas ingressum, quo tartari regnum est ingressurus: ob oculos illi proponens ingressum Regis Assyriorum in infernum: illius fore huic similem: *Fili hominis, sic Pharaoni Regi Aegypti etc.* Domine, qualiter iuenit Regi Assyriorum? Hoc modo; ad Regnum illum extuli longè lateque diffusum, concessi illi dominium: similem illum creauit altissimis cedris Libani, præcellum, venustum, frondosum, satum, vt fortissimis ramis inclytum: vt ad eos quolibet autum specie; inditacaturæ conuolarint & sub vmbra illius omnigena animalium genera conquirerent. Rorem illi super infudi copiosissimum, fontes duxi, quorum aquæ radices eius irrigarent, quæ in tantum excreuit eminentiam: vt illi cetera sylvarum arbores tantam inuiderint celsitudinem. *Erat pulcherrimus in magnitudine sua etc. dilatatione a bustorum suorum: erat enim radix iuxta aquas etc.*

III. Metaphora.

Hoc symbolo describere voluit qualiter Regem illum præfecerat eximia potentem, opibus præditum: in cuius palatio seu regno versabantur millegni nobiles, serui, ministri, & subditi: qui in illo sicut aues in arborum ramis, & tellure sub vmbra morabantur. Cum autè infinitas mihî reddere debuisset gratiarum actiones, & humanus respondere obsequijs: intumuit. *Elevatum est cor eius in auidine sua.* Suas sectatus est voluptates, cordis sui obsecutus est appetitum. Quid actum est illis: subdito arbor hæc præsciditur, & ipsa ramis nique omnes in infernum deciderunt, idque tanto strepitu & commotione, vt omnium ad spectaculum traheret oculos damnatorum: *A fortu ruina eius commouit gentes, cum adduceret eum ad infernum, cum his qui descendebant in lacum.* Sumit metheram ex sententia Maldonati ex strepitu, quem arbor excitat, dum subito concisa cecidit: vel vt ego opinor, ex ingressu maximi

Principis in urbem: extra dubium enim est, quod nunquam tales in urbem soli ingrediantur. Sed magno strepitu, pompaque celebri; cum intrent tota suâ stirpe, familia, pedisequis, famulis, nobilibus, secretarijs, cubicularijs, coquis; vt multo tempore tantæ multitudinis, quam secum trahit transitus persequeret; & ad hoc omnes se rite componunt; quo distinctius hunc possint ingressum adeo solemnem, & copiosum contemplari. Sic ingressus est Rex Assyriorum infernum, secum trahens totam familiam, ministros, aulicos, stipatores, cubicularios, secretarios, assentatores: his omnibus eomitatus infernum ingressus esse perhibetur. En quàm solemnis ingressus. Cur igitur omnes pariter ingressi sunt? Hæc enim eius tanta fuit peruersitas; vt illi propria non sufficeret iniquitas, & se nequam esse solum noluisset, sed iniquæ & eorum operæ, qui familiares illi erant & domestici; suis impietibus sumpsit instrumenta & coadiutores & idem culpis inuolutos, eiusdem poenæ fecit esse participes. Illud Deus intuetur; atque: *Eccc deductus es cum lignis voluptatis ad terram olivam in monte d. o. iuxta cuniculum dormies cum eis, qui interfecti sunt gladiis.* Dicit Pharaoni Regi Aegypti (precipit propheta Deus) quod hoc idem illi iustis continget domesticis: *Ipsi est Pharao, & omnis multitudo eius, dicit Dominus Deus.* Et hoc vobis insinuat, sed non soli: Principes, potentes, mundique diuites & hoc plures ipsum Deus vult vt vobis intimentum. Audistis secum illorum ingressum in infernum, talis erit & vester, si similes illis fueritis. Te Deus hoc illustri sanguine no. insinuat, diuitijs auxit, extulit potestate vt cedris Libani; bonis rigauit omnigenis censuram, dignitatum, subditorum; familiam tuâ seruis ministris, stipatoribus, quos habes, adauxit. Quid agis? quâ ratione Deo gratias respondes? quamquam illi reddis obsequia? Vita sentina est lacrimarum, vanitatum, peritiorum, & perturbatorum: & malus cum his, plures alios tuis iureus lacrimoribus: hunc secus illis, alterum munitijs, illum qui tibi terga custodiat, alterum vt tuas foueat lites & contentiones, alium, quo fræs tibi ministret voluptates, hunc vt tibi adoleat, assentetur. Quid tandem de te futurum arbitraris? Ecce mortis securi te Deus excindet inopinato: iam enim te Præcursor Christi præmonuit: *Eccc securus ad radicem arborum posita est etc.* Atque Luc. 3. 9. in infernum cortues, in sempiternum non surrecturus, tecum trahens omnem illam ministrorum seruatorumque cateruam, ad grauiorem tui damnationem poenarumque incrementum.

Qualis è in intaui dices. Ille epulo suis conspici-

stipatus, eius crudelitate discipulis & immanitatis adiutoribus: ita vt Lazarus ad eius statum prostrato, & fame pereunte, omnes ei illuderent, & fame emori paterentur: *Et nemo illi dabat.* Qualis fuit primi illius Herodis ingressus, quam solemniter, crudelis & vsque ad horrorem immanis: cum suis satellitibus, qui tartaream illius executi sunt iniquitatem tantorum innocentum ferales homicidæ, quo regnum eius tyrannicum in colombo saluæque seruarietur? quam celebris ille filij eius Herodis adulterio & incestu spurcissimi, tot stipati asseclis, qui cæcis eius instruedis impudicis seruebant, facti omnes praxores inhonesti mortis machinatores, & innocui sanguinis illius, quo terra non tulit maiorem, Baptistæ se illicet, effusores? Quo strepitu, quo tumultu ingressi sunt tatarum sacræ legi illi Reges Achab & Iezabel, eos tanta contumacitate seruatorum, apparitorum, fallorumque, testium multitudinis, qui captiui vineæ Naboth cooperati sunt, & manus eius lapidationi per abuerunt auxiliares? Ratio tales ingrediuntur damnanturque, soli. Heu miserimos mortalium, cum vobis non sufficiat damnari, atque in infernum præcipitari, sed vobiscum trahere velitis, sicut ille diaco, quem D. Ioann. vidit, quod corruens in infernum, secum inuoluerit traxeritque tertiam partem stellarum. Hæc est illa detestanda in Principibus iniquitas, sunt enim similes illis: suorum namque operâ seruatorum vituntur, vt iniquitates suas & furientes exequatur passiones: quocirca tanto Deus illos timore percellit.

V. Communis est illa in SS. litteris exhortatio facta Principibus & Dominis potentioribus, magnæque familie patribus, vt toto annu laborent quatenus omnes domestici virtutem colant, nec illos quicquid mali facere paciantur, ne hoc ab ipsis Deus requirat. Itaque Domine mi, teneris nullatenus consentire, vt famuli tui in aliquo Deum offendant: & tu Titularis, vt subditi tui cupiam sint onerosi atque iniuriosi: quod si reueris, nec illos ex æquo castiges, tu ipse pernam lues, atque punieris. Huic proposito conuenienter expendit D. Cyrill. Alexan. legem à Deo Moyse præceptam & à populo obseruatam. Attende, ô Moyse, quod si quis bonem habuerit, & indomitam eius mala inque ignorauit: in inuentionem seu furorem, eumque domo sua egredi permiserit, hic autem aliquid dampnum intulerit, bos moriatur, Domnus autem eius liber sit & ab omni supplicio absolutus: *Quod si vero bos corrupta fuerit etc. & contumax non dominum eius, nec recluserit eum: occideri que virum aut mulierem, & bos la-*

pidebus obruetur & domum eius occidat: Bos occidetur quia dampnum intulit, dominus autem eius quia contumax illius defectus, illum non reclusit, non ligauit sed liberè vagari permisit. Hoc statum trutinat D. Cyrill. verbis D. Pauli: *Numquid Deo cura est de bobus? An forsitan in hoc Deus solimmodo intendit, illud quod ad boues attinet. Paulo? sublimis Deus ascendit voluitque in hoc nos omnes instruere: quid esse cogitas boues nisi filios tuos, seruos, ancillas, domesticos? Bobus autem arat agricola terram, & ministris tuis Princeps sive iudex sive Prælatas excolit Rempublicam. Illos sicut D. Cyrill. Deus tauro cõparat. Est enim animal insolens, audax, temerarium, ignescens cholericum, cui sanguis bullit: talis etenim sunt aliquando filij tui, serui tui, petulantes, immorigeri, proterui, effrænes, audaces, tuâ temerarij potestate & auctoritate, ac velut iuvenes in quibus ebullit sanguis, quos lucrum moirat, & peruersa stimulat inclinatio. *Tau-**

1 Cor. 9.9

D. Cyrill. Alex.

24. VII.

Principes pro peccatis subditorum sibi notis puniuntur.

Hoc tibi pro verò constat, quod si quisquam eorum, qui tuæ commissi sunt curæ, peccatum aliquid commiserit, vel in nequitiam aliquam fuerit lapsus sic, vt tale quid tu nescieris, nec quidem suspicari poteris, Deus illum puniet, tu immunitis es, cum sis criminis innoxius. Porro si te præmoneant, vel ad aures tuas peruenit filium tuum effrænem viram ducete, simplices ad stuprum provocate puellas, domos frequentate inhonestas famulum tuum nummus deprauari, vel contractus mire vilissimos, domesticos tuos vacare luxuriæ, noctibus per fenestras se demittere, filias tuas noctu ad fenestras periculosis tempus terere collocutombus, vel aliquem ex familiaribus alteri iniuriosum esse, illos vetõgminimè coercetas, filium tuum non seuerè punias, vel cubiculo recludas, ne similibus operam det securitatibus, si non recluseris eum. Tuos autem famulos, & pedissequos, non vt decet, refrænes: hoc tibi vt verum assero: & tu & illi peribis: illi vt rei criminum, tu verò vt criminum suffragator, si homo fuerit tibi subiectus (audi mouentem & vera dicentem D. Cyrillum) quia filius aut domesticus, & aliquem obrueris iniqua potestate, si tu eius mores ignoras: morietur ille tantum: sed si tibi eius consuetudo est explorata, & non commisimus, morietur & tu.

D. Cyrill. Alex.

VIII. Ex hoc colligitur mortis supplicium, quo Deus Heli summum Sacerdotem perdidit, ut elegantius prosequitur D. Chrysostr. enucleans, quod ipse quantum a se dignus esset Dei seruus, ut praecipuo commendabilis, etiam a S. Spiritu testimonium habens morum integritatis eo quod Dei populum quatuor lustris pijsimè gubernauit, nec esset qui de eo loqueretur verbum malum. *Senex erat & grandauius, & honorabilis, & ipse iudicauit Israel viginti annis, sine querela.* Et. Hæc verba singillatim perpendit D. Chrysostr. in summi illius sacerdotis commendationem. Dno nat. fuerant illi filij, filij nequam; filij Beliat, mulierum ad tabernaculum præ deuotione conuentuum stupratores. Patri filiorum indicantur crimina, citat illos, reprehendit: filij neci, perpendite vobis non esse decorum patrare talia, quæ passim à vobis facta circumferuntur ut autem leuis iunium fuit hæc pueri obiurgatio, illi verò omnem exuissent pudorem, nullum in eis fructum operata est, non eos confregit: vnde nec à sceleribus pericaces abstinuerunt. Vnde, inquit Dominus Samuël: dicitis Sacerdoti illi Heli: quia per mecipsum iurauit: debitas mihi luer penas, nec minori, quàm mortis, plectam eum supplicio, quæ de causa Domine? Quid peccauit hic? *Eo quod nouerit filios suos inique agere, & non corripuerit eos.* Domine iam illos de scelere redarguit. Non distitior: attamen blanda tantis insolentij correptione, non est dicenda correptione: muneris illius erat, eos apprehendere, vinculis constringere, secludere, dumtaxat excipere, latera fuste tundere, ut tauros indomitos, ac ferociores. Non hoc egit: in eos animaduertam, in fausto hinc lecto emigrabunt: & ipse pater capite tantam luet in filiorum reprehensione locordiam: & factum est ita.

IX. Vobis sit hic exemplo Principes, Domini, patres, iudices, superiores, diuites, ex eo vestram discite obligationem, qua filios vestros, famulos, domesticos tenemini reprehendere, non permittentes ab eis vel vllum committi flagitium: quod si huic segnes defueritis officio, actum est de vobis, & hoc scitote: moriemini. Rationi igitur demus auditum, si non asperius reprehendite & durius excipere filios tuos, seruos & familiares, tantum coram Domino vobis officiat: quid erit, si nec leuiter eos argueris, nec verba protuleris, quibus eos à sua contumacia iniquitate? Et quid dicendum, si nedum illos ob ea seuerè redarguas sed & iidem consentias? Et quid credendum, si nedum consentias & annuas, sed insuper locum tribuas, & occasionem, nec non laudibus extollas?

Sed super omnia, quid timendum, si nedum peccantes non arguas, consentias, & collaudes, sed tu ipse eos sceleribus inuoluas: & cum illi nihil mali machinentur, si tu ipse nequitiæ tuæ sequeltes eligas, & tuarum statuas iustitiam nequitiarum? Extra controuersiam est quod Deus à vobis exiget rationem, vosque peccatum illud soluetis: non solum ex eo, quod vos illud committatis, sed etiam ex eo, quod illi vestros illaqueis ministros & familiares: idcirco illi & vos, & vos & illi solemini in infernum pompâ intrabitis. Hæc ea est Principum iniquitas, ut nedum illi sint mali, sed insuper ministros suos suarum reddant complices iniquitatum, ut sint & eorum complices in inferno tormentorum. *Miserunt Principes & Pharisæi ministros, ut apprehenderent Iesum.*

§. 10. Ministros. Aliquando ministri Principes suos reddunt peruersos: punientur sicut Chaldæi & Menelaus.

V Erumtamen aduertendum, quod sicut in hac occasione nobis refert Euangelista Iohannes hanc Principum erga ministros suos peruersitatem: in alia nobis similè narrat ministrorum & subditorum cum Principibus iniquitatem: illi quippe erant: qui ut Principibus palpum obtulerent allentatores illos in Christi persecutionem acrius instigabant. Sic illud expendit D. Chrysostr. in eo quod euenit, dum Dominus cæcum à natiuitate illuminauit. etenim cum iam illuminatus nonnulli cementes, interrogarunt qualiter visum recuperasset, ille verò respondit: Christus Iuxta ex spūto suo composito linuit oculos, & laui & videro: quo circa illum turmatim apprehenderunt & Pharisæis obtulerunt: *Adducunt ad Pharisæos eum qui cæcus fuerat.* Et addit Euangelista: *Erat autem Sabbatum, quando Iuxta fecit Iesus.* Quasi insinuans malorum istorum intentionem subditorum: cum enim non ignorarent Principes istos, in Christum inimicos conspirasse, quærentesque contra eum occasionem perdendi illum: arbitrati quod iam illis occasione afferrent, illum de transgressionem Sabbati accusando, quia in illo manibus suis Iuxta compositisset, captum illum adduxerunt, velut illos accedentes, ut Christum ea de causa persequerentur.

Idem intendit D. Cyrillus. & insequitur hanc opinionem Abbas Rupertus, quando Dominus Iuxta à morte resuscitauit: dicit enim Euangelista, siquidem multi, viso illo miraculo in Christum cred-